

Komentář

Statistickým šetřením Odp 5-01 bylo zjištěno, že v roce 2014 dosáhla **celková produkce odpadů v ČR 23,8 milionu tun**. Oproti roku 2013, kdy produkce činila 23,7 milionů tun, se jedná o nevýrazný nárůst o 0,3 %. Z celkového množství vyprodukovaného odpadu tvořil nebezpečný odpad 1 168 tisíc tun, což v relativním vyjádření znamená, že nebezpečný odpad se v roce 2014 na produkci podílel 5 %. Oproti roku 2013 kleslo množství vyprodukovaného nebezpečného odpadu o 4 %.

1. Podnikový odpad

Činností ekonomických subjektů (podniků), jež jsou hlavními původci odpadů v ČR, **vzniklo v roce 2014 celkem 20,2 milionu tun odpadu**. Podniky vyprodukovaly 1 154 tisíc tun nebezpečných odpadů, což je téměř veškerá produkce nebezpečných odpadů v daném roce (viz tab. 1).

Ačkoli celkově se produkce podnikových odpadů ve srovnání s rokem 2013 téměř nezměnila, byl zaznamenán nárůst o 57 % v odvětví zabývající těžbou a dobýváním (CZ-NACE 05-09), ten však byl způsoben většími zakázkami ve stavební oblasti a tudíž vykazáním většího množství stavebních odpadů zejména zeminy a šterku, než je pro tuto skupinu CZ-NACE běžné. Vyšší produkci odpadů vykázaly stavební firmy (CZ-NACE 41-43). Produkce odpadu se v této skupině podniků oproti roku 2013 zvýšila o 8,2%, což koresponduje s postupujícím růstem stavební činnosti v ČR. Naopak největší pokles produkce odpadů oproti roku 2013 byl zaznamenán v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství (CZ-NACE 01-03) o 25 %, kde některé materiály nebyly považovány nadále za odpady, ale byly vykazány jako druhotné suroviny.

Podnikový odpad vyprodukovaný v roce 2014 napříč všemi odvětvími byl podobně jako v minulých letech z hlavní části (62 %) tvořen odpady stavebními a demoličními. Ve sledovaném roce činila produkce odpadů skupiny 17 celkem 12,7 milionu tun, přičemž převažovala zemina a kamení, železo a ocel a beton (viz graf 3).

Statistické šetření opět potvrdilo, že naprostá většina podnikových odpadů (74 %) vzniká při činnosti přibližně 300 původců odpadů. Jedná se o podniky s objemem produkce odpadů nad 10 000 tun za rok. Ačkoli tyto podniky svou produkcí pokryly 3/4 celkového objemu podnikových odpadů, z celkového počtu subjektů produkujících tento odpad představovaly pouze 2,5 %. Podíl podniků na celkové produkci odpadů podle objemu vyprodukovaných odpadů v podniku v roce 2014 ilustruje graf 13.

2. Odpad vzniklý na území obcí

Za komunální odpad se dle Rozhodnutí Komise č. 753/2011/EU považuje odpad z domácností a podobný odpad, který je svým složením srovnatelný s odpadem z domácností s výjimkou odpadu z výroby a odpadu ze zemědělství a lesnictví. V metodickém souladu s výše uvedeným rozhodnutím se do komunálního odpadu zahrnuje veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, který je zařazen do skupiny 20 Katalogu odpadů, dále jsou zahrnuty i odpady vyprodukované subjekty zapojenými do obecního systému sběru odpadů, tj. např. školy, úřady či drobní živnostníci včetně odděleně sbíraného komunálního obalového odpadu skupiny 1501.

Obce dle statistického šetření ve sledovaném roce vykázaly produkci 3,6 milionu tun odpadů. Vůči roku 2013 se produkce odpadů v obcích snížila o 1,2 %. Z pohledu zařazení těchto odpadů do Katalogu odpadů se jednalo téměř výhradně o skupinu 20 – komunální odpady, které tvořily 92 % (v roce 2013 to bylo 89,8 %). Dále byly obcemi vykazány stavební odpady skupiny 17, odpady z autovraků a odpady z elektrického a elektronického zařízení (skupina 16).

Celková produkce komunálních odpadů se v ČR dlouhodobě pohybuje kolem hodnoty 3 miliony tun. V roce 2014 bylo vyprodukováno **3,3 milionu tun komunálního odpadu, což v přepočtu na jednoho obyvatele činí 310 kg**. Z toho největší část 64 % tvořil běžný svoz (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), 15 % činil tříděný odpad (sklo, papír, plasty) a 9 % objemný odpad (koberce, nábytek). Podíl odděleně sbíraných složek na celkové produkci komunálního odpadu od roku 2002 neustále roste. Zatímco v roce 2002 bylo odděleně sebráno (vytříděno) 16 kg plastů, papíru, skla a kovů na obyvatele, v roce 2014 to bylo 44 kg/obyvatele. Konkrétně se v přepočtu na jednoho obyvatele jednalo o 14 kg papíru, 11 kg skla, 10 kg plastů, 4 kg kovů a 5 kg ostatních odpadů (viz tab. 6 a 7 a graf 5 – 9).

3. Nakládání s odpady

Národní legislativa odpadového hospodářství rozlišuje tři skupiny **způsobů nakládání s odpady – využití** (R kódy), **odstranění** (D kódy) a **ostatní způsoby nakládání** (N kódy). Množství odpadů, se kterými je ve sledovaném období nakládáno, bývá zpravidla vyšší než produkce odpadů. A to především o odpady dovezené ze zahraničí a o odpady odebrané ze skladu. Hodnota ukazatele se zvyšuje také díky vícenásobnému nakládání s odpady a předávání odpadů jinému subjektu.

Vypovídací schopnost ukazatelů v oblasti nakládání s odpady je poměrně komplikovaná. V první řadě je třeba si uvědomit, že v průběhu období, za které jsou odpady statisticky zjišťovány, došlo postupně k nárůstu počtu ostatních způsobů nakládání (N kódů), jejichž návaznost na evropskou legislativu je metodicky velmi sporná.

V roce 2014 bylo nakládáno celkem s 30,9 milionu tun odpadu. Z tohoto množství bylo 12,8 mil. tun využito (41,5 %), 4,6 mil. tun odstraněno (14,9 %) a s 13,5 mil. tunami odpadu bylo nakládáno ostatními způsoby nakládání (43,6 %). Celkové množství odpadu, s nímž bylo nakládáno, oproti roku 2013 vzrostlo o 6,5 % a v jednotlivých způsobech nakládání s odpady lze pozorovat určité změny. Větší nárůst byl zaznamenán u celkového množství ostatních způsobů nakládání odpadů (o 13 %), který byl způsoben především kódem nakládání N1 – využití na terénní úpravy, kam se promítly některé práce při realizaci stavby dálnice D8 v Českém středohoří nebo rekultivace krajiny po těžbě uhlí v Ústeckém kraji. K významnému posunu došlo i v oblasti zpracování elektroodpadů. V roce 2014 skončilo na zpracovatelských linkách celkem 88 607 tun elektroodpadu, což představovalo zvýšení oproti roku 2013 o 42,4%. Odpady odvezené na skládku či jinak uložené pod úroveň terénu (D1-D5) činily v roce 2014 3,4 mil. tun, což oproti roku 2013 znamenalo mírné snížení o 5 %.

4. Dovoz a vývoz odpadů

Statistické zjišťování poskytuje každoročně kromě informací o produkci odpadů a nakládání s nimi i výsledky přeshraničního pohybu odpadů. Export a import odpadů je monitorován dlouhodobě od roku 2004 dle základních kategorií odpadů (nebezpečné a ostatní) a dále z pohledu směru obchodu (v rámci EU, mimo EU).

V roce 2014 bylo **do České republiky dovezeno 1,6 milion tun odpadu**, naprostá většina odpadu (95 %) pocházela z členských zemí EU. Oproti roku 2013 došlo k nárůstu o 55 %, který byl způsoben zejména zvýšeným dovozem železa a oceli pocházející ze stavebnictví (skupina 17) a z průmyslu železa a oceli (nezpracovaná struska). K dalším významným dovozním artiklům patřily odpady z úpravy odpadů (skupina 19), jedná se zejména o upravené odpady vhodné ke spalování (palivo vyrobené z odpadu), dále odpadní papír, lepenka, plasty a sklo.

Ve sledovaném období bylo z ČR **vyvezeno 2,9 milionu tun odpadu** a téměř veškerý export (98%) směřoval do některé ze zemí EU. Ve srovnání s rokem 2013 došlo k mírnému nárůstu vývozu odpadu o 4 %. Největší podíl vyvezeného odpadu tvořily železné kovy a ocel pocházející ze stavební činnosti (skupina 17), z průmyslové činnosti (skupina 10), z úpravy odpadů (skupina 19) a kovy získané z autovraků (skupina 16). Další důležitou vývozní komoditou byl obalový odpadní papír a lepenka (skupina 15).

5. Produkce druhotných surovin

V roce 2014 byla statistickým šetřením zjištěna **produkce druhotných surovin ve výši 18,7 milionu tun**. Jednalo se především o vedlejší produkty pocházející z energetiky, jež tvořily 51,6 % celkové produkce. Dále byly vyprodukované druhotné suroviny z železných a neželezných kovů (18,1 %) a ze stavebních hmot (18,7 %). Konkrétní hodnoty produkce sledovaných druhotných surovin naleznete v tabulce 13 a grafu 15.

Vysvětlivky

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
 - 0 údaj menší než polovina zvolené měřicí jednotky
 - i. d. individuální data
- v tom: jedná se o úplný výčet (součet položek se rovná položce celkem)
z toho: nejedná se o vyčerpávající výčet (součet položek se nerovná položce celkem)